

VORMINGSAANBOD HEEMKUNDE VLAANDEREN

voor iedereen die lokaal erfgoed verzamelt of bestudeert

Een lokale erfgoedcollectie beheren en onderhouden is een hele opdracht. Het lokale erfgoed bestuderen en aantrekkelijk promoten naar je publiek is ook een hele uitdaging. Maar je staat er niet alleen voor. Wil je je collectie digitaliseren? Wil je nieuw bloed voor je erfgoedvereniging? Wil je je lokaal erfgoed toegankelijk maken voor basisscholen? Wil je gebruik maken van 'levende geschiedenis'? Dan is ons vormingsaanbod iets voor jou. Je krijgt er een schat aan praktische informatie. En je leert er andere collectiebeheerders en heemkundigen kennen.

Voor wie zijn de avondcursussen?

Voor iedereen die lokaal erfgoed verzamelt of bestudeert (heemkundige kringen, lokale musea, lokale archief- en documentatiecentra, particulieren met een collectie en individueel geïnteresseerden)

Van Wezen tot Wafelijzers: Staten van goed als bron voor je historisch artikel

Cursusreeks: Hoe schrijf ik een historisch verantwoorde tekst?

Staten van goed of boedelbeschrijvingen zijn rijke bronnen voor de landbouwgeschiedenis, de materiële cultuur, het dagelijks leven, maar ook voor de financiële en sociale geschiedenis van je gemeente. Met deze bron als vertrekpunt overlopen we de verschillende stappen die je moet zetten om tot een verantwoorde historische tekst te komen. Hoe zoek en definieer je een interessant onderzoeksonderwerp? Hoe zoek je informatie in literatuur en archieven? Hoe formuleer je je onderzoeksresultaten in een interessant geschreven artikel? Waar zoek je illustratiemateriaal? Mag je alles publiceren? Welke publicatiemogelijkheden zijn er? Kortom hoe schrijf je als niet-historicus een deftig leesbaar historisch artikel?

Nu zijn we te gast in Oost- en West-Vlaanderen, maar in de loop van 2011 wordt de cursus onthaald in de andere provincies. Als uitgangspunt wordt dan telkens een andere bron genomen.

Sprekers:

Dr. Reinoud Vermoesen, Centrum voor Stadsgeschiedenis - Universiteit Antwerpen
(cursusreeks in Oost-Vlaanderen)

Dr. Thijs Lambrecht, Universiteit Gent (cursusreeks in West-Vlaanderen)

Tijdstip: 19.00 – 21.30 uur

Locatie en data:

Oost-Vlaanderen: Clubhuis Drongen Sociaal Centrum, Antoon Catriestraat 4, 9031 Drongen i.s.m. Heemkundige Kring Dronghine.

West-Vlaanderen: Zaal 't Torreke, Plaats 6, 8890 Dadizele i.s.m. Heemkundige Kring Dadingisila.

	Drongen	Dadizele
Cursus 1: Kennismaking bron	Di 9/11/2010	Di 11/01/2011
Cursus 2: Bronontleding	Di 16/11/2010	Di 18/01/2011
Cursus 3: Van bron tot studie	Di 23/11/2010	Di 25/01/2011
Cursus 4: Van werkstuk tot publicatie	Di 30/11/2010	Di 01/02/2011

Inschrijven?

Inschrijven kan via het inschrijvingsformulier op www.heemkunde-vlaanderen.be. Voor meer informatie kan je eveneens terecht bij Daphné Maes op daphne.maes@heemkunde-vlaanderen.be of op 015/20.51.74.

Deelnemen kost **8 euro** voor de volledige reeks of **3 euro** per les. Het is aan te raden de volledige reeks te volgen omdat er voortgebouwd wordt op de vorige lessen. Inschrijven is verplicht. Bij het inschrijvingsgeld hoort cursusmateriaal en een drankje. Na bevestiging van je inschrijving mag je het bedrag overschrijven op 068-2218590-33 met als vermelding 'Cursusreeks historische tekst'.

Digitaliseren en digitaal archiveren.

Cursus voor heemkundigen

Steeds meer documenten worden digitaal aangemaakt. Ook binnen de heemkundige kring. Denken we maar aan foto's van de laatste Erfgoeddag, de verslagen in Word, een e-mail aan alle bestuursleden... Maar niet alleen nieuwe bestanden worden digitaal bewaard. We willen ook onze bestaande collectie 'digitaliseren', zoals vb. die honderden dia's, of onze oude videocassettes.

Hoe gaan we al die documenten nu bewaren en klasseren? Hoe zorgen we ervoor dat we ze binnen tien jaar nog kunnen openen? En waar moeten we op letten tijdens het digitaliseringsproces? Aan de hand van een uitgewerkt voorbeeld (het digitaliseren van een reeks oude foto's) proberen we een antwoord te geven op deze en andere vragen.

Spreker:

Francis Vlieghe, medewerker Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief en Documentatie (VVBAD), en actief medewerker van Heemkring Cuerna (Kuurne).

Tijdstip: 19.30 tot 22.00 uur

Locaties en data:

- **Antwerpen**, woensdag 10 november 2010
Kasteel Broydenborg, Broydenborglaan 2, 2660 Hoboken
i.s.m. Heemkundige Kring Hobuechen 1135
met mogelijkheid tot bezoek aan tentoonstelling '875 jaar Hoboken'
- **Oost-Vlaanderen**, woensdag 17 november 2010
Gemeentelijk Museum, Archief en Documentatiecentrum, Brusselsesteenweg 395,
9090 Melle
i.s.m. Heemkundige Vereniging De Gonde
- **West-Vlaanderen**, woensdag 24 november 2010
CC Het Spoor, Eilandstraat 6, 8530 Harelbeke
i.s.m. Heemkundige Kring 'De Roede van Harelbeke' en Stadsarchief Harelbeke
- **Limburg**, maandag 29 november 2010
De Kelder, Gemeentehuis, Markt z/n, 3980 Tessenderlo
i.s.m. Loois Archief en Documentatiecentrum (LAD)
- **Vlaams-Brabant**, maandag 6 december 2010
GC Warande, Opperstraat 29, 1770 Liedekerke
i.s.m. Liedekerks Heemkundig Genootschap

Inschrijven?

Deelnemen is **gratis**. Vooraf inschrijven is wel verplicht. Inschrijven kan via het inschrijvingsformulier op www.heemkunde-vlaanderen.be
Meer informatie: tijl.vereenoghe@heemkunde-vlaanderen.be of 015/20.51.74.

Ook op zoek naar witte raven?

Cursusavond: Vrijwilligers rekruteren voor lokale erfgoedverenigingen

Hoe kan ik nieuwe vrijwilligers rekruteren voor mijn erfgoedvereniging? Hoe kan mijn bestuur verjongen? Waar moet ik hierbij op letten? Hoe moet ik een goed medewerkersbeleid voeren zodat de nieuwe vrijwilligers ook blijven komen? Tijdens de interactieve voordracht krijg je concrete tips om mee aan de slag te gaan. Nadien word je tijdens de rondetafelgesprekken uitgedaagd om ervaringen uit te wisselen en samen oplossingen te bedenken. Lokale erfgoedverenigingen met een goed rekrutering- en medewerkersbeleid delen hun expertise en modereren de gesprekken. Ben je als erfgoedvereniging op zoek naar nieuwe witte raven om je vrijwilligersploeg uit te breiden dan nodigen Heemkunde Vlaanderen en het Forum voor Erfgoedverenigingen je graag uit op deze cursusavond.

Spreker:

Koen Vermeulen – Steunpunt voor Vrijwilligerswerk

Tijdstip: 19.00 – 22.00 uur

Locaties en data:

- Antwerpen
woe 24/11/2010 - Erfgoedhuis Den Wolsack, Oude Beurs 27, 2000 Antwerpen
- Vlaams-Brabant
di 7/12/2010, Erfgoedhuis de Semse, Schoolstraat 17, 1980 Zemst, i.s.m. Heemkring De Semse
- West-Vlaanderen
di 8/02/2011, Cultureel Centrum de Brouckere, Aatrijkestraat 6, 8820 Torhout, i.s.m. Heemkunde West-Vlaanderen
- Oost-Vlaanderen
di 15/03/2011, Cultureel Centrum Stroming, Dorp 101, 9290 Berlare, i.s.m. Heem- en Oudheidkundige Kring Berlare
- Limburg
di 5/04/2011, Buurthuis De Kom, Kolonie 2, 3920 Lommel, i.s.m. Museum De Kolonie

Inschrijven?

Inschrijven kan via het inschrijvingsformulier op www.heemkunde-vlaanderen.be. Voor meer informatie kan je eveneens terecht bij Daphné Maes op daphne.maes@heemkunde-vlaanderen.be of op 015/20.51.74.

Deelnemen is **gratis**. Inschrijven is wel verplicht en dit ten laatste een week voor de cursusavond.

Lokaal erfgoed op maat van kinderen?!

Cursusreeks erfgoededucatie

Deze cursusreeks richt zich op lokale erfgoedmedewerkers om hen op een laagdrempelige manier in te leiden in erfgoededucatie voor basisscholen. Hoe maak je je lokale erfgoedcollectie aantrekkelijk voor de basisscholen? Waarmee moet je rekening houden bij het ontwikkelen van een uitdagend en aantrekkelijk aanbod voor kinderen uit de basisschool? Welke verschillende stadia in de ontwikkeling van een kind zijn hierbij belangrijk? Met welke didactische principes moet je rekening houden? Hoe kan je inspelen op wat de kinderen op school leren? Hoe leren kinderen in een erfgoedomgeving? Hoe ga je praktisch te werk? Hoe doen andere lokale erfgoedbeheerders dit? Gespreid over drie cursusavonden word je ingewijd in deze materie. In deze cursusreeks leer je de theorie ook meteen in de praktijk toe te passen. Dit najaar zijn we te gast in Limburg, maar in 2011 wordt de cursus herhaald in de andere provincies.

Spreker:

Sven De Maertelaere, lector erfgoededucatie aan de Arteveldehogeschool

Tijdstip: 19.30 - 22.30 uur

Locatie en data:

Limburg: De Lieteberg (auditorium), Stalkerweg, 3690 Zutendaal (van aan de parking van de Lietenberg ga je te voet richting Blotevoetenpad).i.s.m. de Geschied- en Heemkundige Kring van Zutendaal.

- Cursus 1: woe 1 december 2010: Inleiding – De ontwikkeling van het kind en didactische principes

In deze les bieden we je voldoende bagage aan zodat je een didactisch aanbod kunt ontwikkelen voor een doelgroep in het lager onderwijs. We geven je tips mee hoe je erin kunt slagen om je aanbod te laten beklijven bij kinderen.

- Cursus 2: woe 8 december 2010: Het lager onderwijs met zijn structuren, leerplannen en eindtermen

Na deze les weet je wat eindtermen en leerplannen zijn. Je krijgt tips om je educatief aanbod te laten aansluiten bij de beoogde leerplandoelen. We bekijken hoe je samen met een school je erfgoedschatten tot in de school kunt brengen.

- Cursus 3: woe 15 december 2010: Het kind in de erfgoedomgeving

Hoe bied je aan leerlingen een krachtige leeromgeving aan zodat ze vanuit hun natuurlijke exploratiedrang de wereld ontdekken? We staan in de sessie even stil bij de wijze waarop je klassen kunt ontvangen in je erfgoedorganisatie zodat je verhaal een blijvende meerwaarde biedt.

Inschrijven?

Inschrijven kan via het inschrijvingsformulier op www.heemkunde-vlaanderen.be. Voor meer informatie kan je eveneens terecht bij Daphné Maes op daphne.maes@heemkunde-vlaanderen.be of op 015/20.51.74.

Deelnemen kost **6 euro** voor de volledige reeks of **3 euro** per les. Het is aan te raden de volledige reeks te volgen omdat er voortgebouwd wordt op de vorige lessen. Inschrijven is verplicht. Bij het inschrijvingsgeld hoort cursusmateriaal en een drankje. Na bevestiging van je inschrijving mag je het bedrag overschrijven op 068-2218590-33 met als vermelding 'Cursusreeks erfgoededucatie'.

**Levende geschiedenis en heemkunde
een studie- en discussiedag**

11 december 2010

"Levende geschiedenis is het uitbeelden van historische gebeurtenissen en/of tijdvakken door middel van demonstraties van het dagelijks leven in gereconstrueerde historische kostuums met gebruik van eveneens gereconstrueerde historische gebruiksvoorwerpen, op een bepaalde plaats (historisch of niet) voor educatieve doeleinden." Zo beschrijft Wikipedia het begrip

"levende geschiedenis". Maar wat maakt deze praktijk nu zo interessant voor heemkunde en lokaal erfgoed? Wat kan het voor heemkunde en lokaal erfgoed betekenen?

Om dit uit te zoeken, organiseren Heemkunde Vlaanderen en het Ename Expertisecentrum voor Erfgoedontsluiting in samenwerking met het Provinciaal Archeologisch Museum in Velzeke en de stad Ronse een studie- en discussiedag. Deze dag zal plaatsvinden op **zaterdag 11 december 2010** op twee interessante locaties in Oost-Vlaanderen. Wat mag je verwachten? Het doel van deze studiedag is tweeledig. Allereerst wil hij de herkomst, de reeds bestaande praktijken en *enkele* nuttige voorbeelden van levende geschiedenis meegeven. Hiervoor krijg je in het museum in Velzeke een impressie van experimentele archeologie en experimentele heemkunde. In het cultureel centrum van de stad Ronse worden processies, hun ontstaan en hun toekomst behandeld. De focus ligt hierbij op de lokale Fiertelommegang. De Kempense erfgoedvereniging Mallifique brengt haar verhaal over het uitbeelden van lokale geschiedenis en welke valkuilen je moet vermijden. Na deze uitgebreide introductie in de wereld van levende geschiedenis, start het tweede deel van de studiedag. Er wordt een discussie aangegaan met alle aanwezigen om een antwoord te krijgen op volgende vragen:

- Kan levende geschiedenis gebruikt worden om bij het brede publiek meer interesse op te wekken voor lokaal erfgoed en heemkunde?
- Kan levende geschiedenis helpen om kennisoverdracht in een (lokaal) museum vlotter te laten verlopen?
- Op welke manieren wordt levende geschiedenis al gebruikt in processies en is dit een goede manier? Zullen processies hierdoor langer als traditie blijven bestaan of juist niet?

Dit zijn maar enkele stellingen die in de discussie aan bod zullen komen en waar de mening van de deelnemers een belangrijke rol in speelt. Na afloop van de studiedag worden de verschillende meningen en reacties gebundeld en verwerkt tot een werkdocument. Uiteraard wordt dit document ter beschikking gesteld aan alle geïnteresseerden. Het is tegelijkertijd een uitnodiging om het resultaat van de studie- en discussiedag als startpunt te zien om verder te werken rond interessante en nuttige bevindingen.

Programma

09u00 - 09u30	Ontvangst met koffie en thee in het Provinciaal Archeologisch Museum (PAM) in Velzeke
09u30 - 10u00	Inleiding door Willem Derde (Ename Expertisecentrum voor Erfgoedontsluiting) en Elke Verhoeven (Heemkunde Vlaanderen)
10u00 - 11u30	Rondleiding door Peter Van Der Plaetsen (PAM Velzeke) over experimentele archeologie en experimentele heemkunde
11u30 - 12u30	Broodjeslunch te PAM Velzeke
12u30 - 13u15	Busverplaatsing naar Ronse
13u15 - 14u30	Presentatie door Eric Devos (Stad Ronse) over processies en de Fiertelommegang.
14u30 - 16u00	Praktijkvoorbeeld door Ron Van Dyck (Mallifique vzw) en geleide discussie
16u00 - 16u15	Pauze/vieruurtje
16u15 - 16u55	Rondleiding in het Museum voor Textiel (MUST) met gids
17u00 - 17u30	Busverplaatsing naar Velzeke

Voor wie is deze studiedag?

Deze studiedag richt zich op heemkundige kringen, lokale (heemkundige) musea en iedereen

die bezig is met lokaal erfgoed en die het nut van de praktijk 'levende geschiedenis' voor lokaal erfgoed wil onderzoeken.

Locatie en datum: De studiedag wordt georganiseerd in het Provinciaal Archeologisch Museum in Velzeke, Paddestraat 7, 9620 Velzeke (Zottegem). Van daaruit vertrekt er 's middags een bus die je naar CC De Brouwerij, Priesterstraat 13 te Ronse zal brengen en die je 's avonds weer in Velzeke afzet. In Velzeke aan het museum is voldoende parkeerplaats voorzien.

Inschrijven?

Inschrijven kan via het inschrijvingsformulier op www.heemkunde-vlaanderen.be. Voor meer informatie kan je eveneens terecht bij Elke Verhoeven op elke.verhoeven@heemkunde-vlaanderen.be of op 015 20 51 74.

Deelnemen kost **15 euro**. Inschrijven is verplicht en kan tot en met 4 december. Opgelet, het aantal plaatsen is beperkt. Na bevestiging van je inschrijving mag je het inschrijvingsgeld overschrijven op 068-2218590-33 met als vermelding 'Studiedag levende geschiedenis'.

De ontwikkeling van deze studiedag wordt mede ondersteund door FARO. Vlaams Steunpunt voor Cultureel Erfgoed vzw.